

Krzysztof Zaleski

Perswazje "Perswazji" (O retoryce felietonowej na przykładzie Hamiltona), Stanisław Barańczak, "Teksty" nr 6 (1972) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/50, 120

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) BARAŃCZAK Stanisław: Język poetycki Mirona Białoszewskiego a struktura mowy dziecięcej. "Pamiętnik Literacki" R.64:1973 z.1 s.151-194.

"Deformację słowa" osiąga Białoszewski odwołując się do: 1) "mechanizmów dziecięcego błędu językowego"; 2) języka mówionego; 3) języka potocznego. Autor zajmuje się pierwszym typem odniesień i podaje katalog przykładowych realizacji trzech generalnych (i jedynych) zasad mowy dziecięcej, obecnych w poezji Białoszewskiego: zasady "twórczości analogicznej", deleksykalizacji, "zasady słowo=rzecz". Za przyjęciem owych reguł kryje się koncepcja języka (jako systemu ściśle regularnego), tezy światopoglądowe (opozycja za myśleniem analogicznym, wiara w zmysłowo weryfikowaną jednoznaczność słowa) i treści podświadomości (ucieczka przed światem do łona matki). Wszystko to charakteryzuje jedynie "podmiot naiwny" tej poezji, kompromitowany przez reżyserskie zabiegi nadrzędnego "podmiotu świadomego".

BP/50/3

M.P.

(I) BARAŃCZAK Stanisław: Perswazje "Perswazji" (O retoryce felietonowej na przykładzie Hamiltona). "Teksty" 1972 nr 6 s. 85-102.

Cechami felietonu jako gatunku są, według autora, demagogiczna retoryka i nastawienie na "możliwie najszerszy krąg odbiorców". Szkic rekonstruuje retoryczne chwytów, którymi posługuje się w swej twórczości felietonowej Hamilton. Na tej sekwencji felietonowego tekstu, która skupiona jest na kompromitowaniu racji przeciwnika, Hamilton korzysta z chwytów "powtórzenia słowa", "paralelizmu" oraz "wyrwania z kontekstu". Autor podaje także repertuar chwytów służących do "obrony własnej racji" felietonisty i nawiązania porozumienia z odbiorcą. Konkluzja: retoryka felietonowa propaguje światopogląd postawy biernej, postawy konformizmu.

BP/50/4

K.Z.